

A tudósokat nem égetik meg, ugye?

Klímatudományi előadás Londonból, 2021

Magyar Hírlap, 2021. december 8.

A londoni székhelyű Globális Felmelegedéspolitikai Alapítványban (Global Warming Policy Foundation, GWPF) az elmúlt években olyan személyiségek tartottak előadást, mint Tony Abbott politikus (Ausztrália 2013 és 2015 közötti miniszterelnöke), Richard Lindzen fizikus professzor a híres Massachusetts Technológiai Intézetből (MIT), Michael Kelly anyag- és energiatudományi kutató, az Egyesült Királyság tudományos akadémiájának (The Royal Society) tagja. Tavaly a magyar származású Frank Füredi, a Kenti Egyetem szociológia professzora volt az előadó.

A GWPF 2021. évi ünnepi előadására november 16-án került sor. Steven E. Koonin elméleti nehézion-fizikus az Amerikai Egyesült Államokból érkezett Londonba. Mint megtudtam, itt is van egy magyar szál, Koonin ugyanis a Zimányi József, Németh Judit, Lovas István, Csernai László alkotta nehézion-fizikai társaság barátja, a budapesti tudományos iskola tiszteltje. Én egy másik oldalát, a Föld fényvisszaverő-képességére (az ún. albedóra) vonatkozó munkásságát és földi obszervatóriumi eredményeit ismertem. (Az úgynevezett földfény révén Koonin és munkatársai közvetlen összefüggést valószínűsítenek a földi éghajlatváltozás és a naptevékenység között. E témáról, benne Koonin és munkatársai eredményeiről, a Fizikai Szemle 2021. novemberi számában lehet olvasni.)

Steven Koonin idén újabb oldalát mutatta meg: egy másik nehéz témában írt nagy hatású könyvet *Unsettled: What Climate Science Tells Us, What It Doesn't, and Why It Matters*, magyarul *Tisztázatlan: Mit mond és mit nem mond a klímatudomány, és miért fontos a különbségnek tudatában lenni?* címmel. Ez volt londoni előadásának a címe is.

Koonin kötete – azóta slágerkönyv – azokat a csúsztatásokat pellengérezi ki, amelyek a fősodorhoz tartozó klímatudomány állításai és az ellentmondást nem tűrő vezényszavak között feszülnek. Az alaptalan riogatásokat és a javasolt „megoldások” hatástalanságát leleplező erővel teszi szóvá. Koonin szerint „a Földön a legutóbbi évszázadok során melegedés ment végbe, részben természeti jelenségek, részben pedig az egyre nagyobb mértékű emberi beavatkozás miatt. A fosszilis tüzelőanyagok égetéséből származó szén-dioxid felhalmozódása azonban fizikailag csekély hatást gyakorol a komplex éghajlati rendszerre. Megfigyeléseink és ismereteink korlátosak, így képtelenek vagyunk mind az antropogén eredetű, mind az embertől független, természeti eredetű éghajlatváltozás számszerűsítésére. Tény, hogy a szélsőséges időjárási jelenségek a múltban is hasonló módon fordultak elő, annak ellenére, hogy 1950 óta az antropogén hatás ötszörösére nőtt, és a Föld mérsékelten melegedett. A jövőbeni éghajlati és időjárási események előrejelzése olyan modellekre támaszkodik, amelyek e célra bizonyíthatóan alkalmatlanok.” Könyvét az áprilisi megjelenést követően még a *Wall Street Journal* is méltatta: „Koonin nem a klímatudomány ellen érvel, hanem a tényleges tudománytól eltávolodott, bizonyíthatóan hamis és abszurd nézetrendszer ellen, az ellen, amit a média, a politikusok és az aktivisták képviselnek”.

Koonin könyve Michael Shellenberger immár magyarul is kapható kötetéhez (*Apokalipszis: SOHA!*) hasonlítható, azzal a különbséggel, hogy Shellenberger újságíró, Koonin pedig komoly fizikus. Azzal a hasonlósággal, hogy a mainstream média és -klímapolitika mindkettejükre árulóként tekint. Shellenberger ugyanis korábban klímamozgalmár volt, a *Time* magazin Környezeti Hős (2008) kitüntettetje, (ugyanúgy, mint Greta Thunberg 2020-ban), Koonin pedig Barack Obama elnöksége idején töltött be vezető kormányzati (államtitkár-helyettesi) tisztséget.

Koonin könyvére világszerte felfigyeltek. Idehaza május elején a *Mandiner* írt róla „Obama energetikai tanácsadója nekiment a klímahisztériának” címmel. A fősodor persze hallgatott, de aztán elindult a szervezett tiltakozási hullám. Amikor például meghívták az egyik legtekintélyesebb amerikai nemzeti laboratóriumba (Lawrence Livermore National Laboratory) előadást tartani, a hírre akkora tiltakozás tört ki, amekkorát csak a legelfogultabb értelmiségiek képesek gerjeszteni.

Június elején tizenkét szerző (köztük Naomi Oreskes tudománytörténész-klimakutató és Michael Mann, az ún. hokibotgörbe, a legutóbbi ezer év klímaváltozásait eltüntető grafikon kiagyaloja) a Scientific American hasábjain estek neki Kooninnak. Az „Obama klímaszkeptikus kutatója, akiről talán már hallott” című írásukban goromba fráternek és klímatagadónak nyilvánították. Koonin válaszána leközlését pedig letiltották. A megtámadott által mégis nyilvánosan elérhetővé tett válaszlevél megállapítja, hogy a Scientific American véleménycikke valójában nem is a könyv állításaiba kötött bele, hanem abba, amit könyvéről különféle újságok tettek közzé. Ha olyat állított volna, ami nem lenne igaz – írja Koonin – nem kellett volna egy esküdtszéknyi embernek összefognia ellene. (Ezzel Einsteinre célzott, akinek elméletéről száz német kutató állította, hogy helytelen. Einstein visszakérdezett: miért pont száz? Ha nem lenne igazam, egy is elég lenne.)

Koonin londoni előadása előtt a GWPF elnöke, Benny Peiser mondott bevezetőt. Az Unsettled (Tisztázatlan) című könyv megírásával Koonin teljesítményét a bibliafordító angol reformátoréhoz, William Tyndale-éhez hasonlította. Mindketten ugyanazt tették: közérthető nyelvezetre fordították le a nép számára azt a dokumentumot, amit előtte csak az uralkodó elitnek volt lehetősége és joga értelmezni. „Természetesen nagyon hálásak vagyunk, hogy ötszáz évnyi előrehaladás után ma már nem fojtják meg az eretnekséggel vádolt kiváló tudósokat. És nem is égetik meg őket.” Némi elbizonytalanodást tükröző arccal aztán gyorsan pontosított az állításon: „De bizonyosan nem a mi előadótermünkben.”

Koonin az előadását forrásanyagai (IPCC- és amerikai nemzeti klímajelentések, tudományos publikációk) megnevezésével kezdte. Azokból származó tényekkel bizonyította, hogy például az Egyesült Államokban a hóhullámok nem olyan mindennaposak, mint 1900-ban (!) voltak, az évente leégett terület pedig sokkal kisebb, mint nyolcvan-száz évvel ezelőtt volt. Az az állítás, miszerint a legutóbbi 40 év során a nagy viharok részesedése az összes viharszámból mintha növekedne, egyetlen publikáción alapszik, de a cikk szerzői éppenséggel ebben is a természetes változékonyságot hangsúlyozzák. Úgyhogy e kérdés is bizonyosan a megoldatlanok közé tartozik.

Az IPCC legutóbbi részletes klímajelentését (az AR6-ot) végigböngészve megállapította, hogy a 3949 oldalas jelentésben nincsenek olyan kifejezések, mint klímakatasztrófa vagy klímavészhelyzet. A klímakrízis kifejezés egyetlenegyszer fordul elő, annak kapcsán, hogy a média milyen módon erősítette fel a sajtóvisszhangot. Koonin végigrágtá magát az IPCC információs csatornáján, amelynek a bemenete alapadatokkal és kutatási eredményekkel kezdődik. Mindezek (előzetes szelektálással, persze) bekerülnek az értékelő jelentésekbe. Ezt követően a tudományt átrostálják és lepárolják, azaz a döntéshozók számára összegző jelentésekbe tömörítik. Így jut el a médiához, majd a politikusokhoz. És e csatornán át bőségesen nyílik alkalom különféle torzításokra és félrevezetésekre.

A tengerszint-emelkedés egyike az ikonikus klímafenyegetettségeknek. Koonin ezt is a helyére tette. A legtöbb ember ugyanis nem tudja, hogy a tengerszint húszezer éve egyfolytában emelkedik. Az össz-emelkedés mértéke 120–130 méter, ugyanis a szárazföldi jégtakaróból ennyi víz folyt be az óceáni medencékbe. A kérdés tehát nem az, hogy emelkedik-e a tengerek szintje, hanem az, hogy a legutóbbi évtizedek során gyorsult-e a tengerszint-emelkedés az ember miatt. Megnézte a lakóhelyéhez legközelebbi tengerszintváltozási adatokat, és semmi nyomát nem találta a gyorsulásnak. Talált viszont egy több évtizedes periódusú ingadozást. (Azt efféle ijesztgetésektől sajnos a most zárult Planet Budapest 2021 sem volt mentes. A Nyugat-Antarktisz jégtömegcsökkenése okainak taglalásakor – mint ahogy minden hasonló fórumon, itt is – idegen tollakkal ékeskedtek: a Nyugat-Antarktiszon ugyanis a földbelső melege miatt csökken a jég mennyisége. Az Antarktisz legnagyobb részén, ott, ahol az üvegházhatású gázok zavartalanul hatnak, rendületlenül húzik a jég.)

E cikk keretei között az érdekesítő előadásnak még a felét sincs mód ismertetni. Szerencsére az előadás magyar fordítása hozzáférhető az Energiapolitika 2000 Társulat honlapján. Ugyanitt a bevezetőben említett többi GWPF-előadás fordítása is megtalálható. Koonin végkövetkeztetését azért elárulom: a kapkodó klímaakciózás sokkal nagyobb fenyegetést jelent, mint az elképzelhető legnagyobb mértékű éghajlatváltozás.

Egy olyan kutató mondja ezt, aki egyáltalán nem vitatja a szén-dioxid-kibocsátás valamekkora szerepét az éghajlat alakításában. Ez is azt bizonyítja, hogy a légköri üvegházhatás képzelt és valóságos következményei terén a front nem az egymással ellentétes nézeteket valló kutatók között húzódik, – pedig a tudománykommunikáció minduntalan erről győzköd – hanem az igazságkereső kutatók és a tudományba kívülről – akár szemmel láthatóan, akár láthatatlanul – beavatkozók között.

Szarka László Csaba